

характеристик діяльності окремого підприємства. Об'єкти аналітичного обліку залежать від ступеня впливу суб'єкта господарювання на навколишнє природне середовище і напрямів здійснюваної екологічної діяльності. У звітності нафтогазових підприємств екологічні витрати відображаються в складі загальних статей, оскільки вони відображаються в обліку лише в складі витрат виробничих, загальновиробничих та інших операційних витрат.

Отже, своєчасно розпізнавати ризики виникнення надмірного антропогенного впливу на навколишнє середовище, приймати запобіжні заходи, визначаючи таким чином, екологічність траєкторії розвитку підприємства. можливо за умови раціональної організації обліку екологічних витрат нафтогазових підприємств з подальшим відображення їх у звітності, яка дозволить повно і об'єктивно врахувати екологічні аспекти їхньої діяльності. з метою забезпечення користувачів інформацією, необхідною для прийняття оптимальних управлінських рішень і дасть змогу певною мірою врахувати ризики та реалізувати шанси екологічно свідомого управління підприємством.

Список використаних джерел

1. Топільницький П. І., Романчук В. В., Ярмола Т. В. Дослідження властивостей нафт передкарпатської нафтогазоносної області України. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/nov/19857/191559ximia-zagal13.pdf> (дата звернення: 10.05.2021).
2. Бойченко С.В. Раціональне використання вуглеводневих палив. Монографія. Київ: НАУ, 2001. 216 с.
3. Воскресенська Т. І. Екологічні витрати промислових підприємств: особливості обліково-аналітичного відображення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : збірник наукових праць. 2017. № 862. С. 49–54.

Стригуль Л. С.

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри економічного аналізу та обліку

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

м. Харків, Україна

Мурад Імран Бахрам огли

молодший Науковий співробітник відділу Сейсмології і геомагнетизму

Академія Наук Азербайджану, Інститут Географії та Геофізики

м. Баку, Азербайджан

Іващенко В. О.

студентка 4-го курсу освітньої програми «Облік і оподаткування»

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

м. Харків, Україна

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку формування звітності бюджетних установ супроводжується прийняттям великої кількості нормативних актів щодо реалізації процесів інтеграції вітчизняного законодавства з міжнародними стандартами. Жорстока регламентація бухгалтерського обліку в бюджетних установах забезпечує єдину основу формування і можливість порівняння його показників з результатами діяльності установ різних відомств, можливість отримання зведених показників для контролю за виконанням кошторису доходів і видатків бюджетів різних

рівнів. Все це вимагає проведення наукових досліджень та актуалізує пошук практичного вирішення проблем, що пов'язані з нормативним регулюванням бухгалтерського обліку бюджетного сектору.

На даний час бухгалтерський облік у бюджетній сфері складається з бухгалтерського обліку виконання державного і місцевих бюджетів та бухгалтерського обліку бюджетних установ. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку несе держава в особі уповноважених на це органів влади, а також керівник і головний бухгалтер бюджетної установи [1]. Безпосередньо можна виокремити чотири рівня нормативно-правового регулювання формування та виконання кошторису бюджетних установ (рис.1).

Таким чином, нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в бюджетних установах складається з чотирьох рівнів: законодавчий, нормативний, методичний та організаційний. Документи першого та другого рівнів є обов'язковими для виконання всіма бюджетними установами, проте вони не повинні суперечити одне одному, містити достатній понятійний апарат. Щодо документів третього та четвертого рівнів, то вони є спеціалізованими та застосовуються суб'єктами державного сектору залежно від галузевої спрямованості та виду їх діяльності.

У сучасних умовах робота бухгалтера бюджетної установи носить трудомісткий характер і нерідко не досягає мети обліку. Перевірки стану кредиторської заборгованості показують, що реєстри фінансових зобов'язань готуються бюджетними установами і подаються до казначейських органів разом з платіжними дорученнями на оплату тільки під суму отриманого фінансування. Тому форма звіту № 8 "Звіт про зобов'язання бюджетних установ", не відображає дійсної картини взятих бюджетною установою фінансових зобов'язань (кредиторської заборгованості) поточного року та погашення боргів минулих років. Тобто, не досягається мета, яку повинен забезпечити даний документ. Доцільно зауважити, що під час проведення перевірок бухгалтери бюджетних установ висловлювали пропозицію щодо необхідності перегляду чинних бухгалтерських реєстрів та звітності з метою визначення їх оптимальної (мінімальної) кількості та спрощення форми.

Рівні нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку формування та виконання звітності бюджетних установ			
I Рівень Законодавчий	II Рівень Нормативний	III Рівень Методичний	IV Рівень Організаційний
Загальні принципи бюджетного законодавства, організації і функціонування бюджетної системи України	Правила і принципи формування облікової політики, обліку фактів діяльності бюджетних установ, активів, зобов'язань, доходів і витрат	Законодавча база, якою керуються в своїй діяльності бюджетні установи	Організаційні процеси нормативно-правового регулювання
Регулюється нормами та документами			
Бюджетного, Господарського, Податкового кодексів України, Кодексу про адміністративні правопорушення, Цивільним, Трудовим, Сімейним кодексами, іншими законами і указами Президента і постановами Уряду	Документами Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Державного казначейства України, Державної фіскальної інспекції, Національного банку України та інших органів управління	Нормативними актами, інструкціями, методичними рекомендаціями, вказівками, листами міністерств і відомств, що виконують роль, головним чином, роз'яснень або деталізації основних положень нормативних документів вищих рівнів	Наказами, розпорядженнями керівництва установ, посадовими інструкціями, обліковою політикою, положеннями про оплату праці та ін.

Рис. 1. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку формування звітності бюджетних установ (сформовано на основі джерел [2-6])

Міністерству фінансів та Державному казначейству доцільно внести зміни до всіх чинних нормативно-правових актів, які регламентують правила бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, виключивши з них посилання на Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, що втратило чинність, та замінивши їх на відповідні норми Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Бюджетного кодексу України та Порядку подання фінансової звітності.

Існує нагальна потреба у розробці єдиної для всіх бюджетних установ інструкції з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, яка б об'єднувала в собі всі нормативно-правові питання організації та методології бухгалтерського обліку з врахуванням порядку ведення обліку усіх господарських операцій і процесів, вимог щодо документального забезпечення бухгалтерського обліку та регламенту складання фінансової звітності по аналогії з Інструкцією по бухгалтерському обліку в установах і організаціях, які перебувають на державному бюджеті України, що розроблена 15 років тому і не застосовується в Україні лише в частині меморіальних ордерів. Оскільки у цій інструкції не враховано нові регламенти бухгалтерського обліку, запроваджені в Україні впродовж останніх років, у практичній роботі бухгалтерам при вирішенні конкретних задач доводиться користуватися великою кількістю нормативних документів одночасно. Міністерствам та державним комітетам доцільно підготувати та видати збірки нормативних документів, що стосуються регулювання фінансово-господарської діяльності бюджетних установ відповідних галузей та її відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Пропозиції за результатами дослідження з зазначенням результатів від їх впровадження відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Пропозиції щодо вдосконалення обліку та звітності бюджетних установ

Пропозиція	Результати вдосконалення обліку
1) Затвердження нової форми касової книги з розподілом готівкових надходжень і витрат на кошти загального і спеціального фондів	1) Полегшення роботи касирів і бухгалтерів; 2) Усунення передумов для вчинення порушень (ведення двох касових книг);
2) Повернення до порядку обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами на одному і тому самому рахунку та в одному й тому самому меморіальному ордері при умові заборони згортання сальдо на активно-пасивних рахунках	3) Сприяння здійсненню контролю за цільовим і правильним використанням готівки.
3) Введення в дію нової форми накопичувальної відомості грошових коштів спеціального фонду	Полегшення групування доходів та видатків наприкінці місяця, при підрахуванні видатків за окремим кодом економічної класифікації видатків щокварталу
4) Доповнення плану рахунків бюджетних установ рахунками 45 “Перевищення надходжень спеціального фонду над видатками (прибуток)” та 46 “Використання перевищення надходжень спеціального фонду над видатками (прибутку)”.	1) Відокремлення в обліку та можливості здійснення контролю за надходженням і використанням ціни платної послуги 2) Можливість керівникам та головним бухгалтерам мати чітку інформацію про наявність джерел для благодійної діяльності, а іншим користувачам фінансової звітності - про напрями їх використання
5) Оновлення інструкції з бухгалтерського обліку в централізованих бухгалтеріях з урахуванням нового плану рахунків та комп'ютеризації облікових процесів.	1) Полегшення роботи бухгалтерів; 2) Усунення передумов для вчинення порушень; 3) Сприяння здійсненню контролю за організацією облікових процесів
6) Доповнення плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та порядок його застосування рахунками 75 “Доходи спеціального фонду майбутніх періодів” та 83 “Видатки спеціального фонду майбутніх періодів” і відповідною текстовою частиною стосовно правил ведення їх бухгалтерського обліку	1) Реалізація принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, встановленого статтею 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Таким чином, запропоновані вдосконалення бухгалтерського обліку та звітності дозволять спростити та полегшити працю робітників бухгалтерії та забезпечить ефективну організацію обліку та формування звітності установи.

Список використаних джерел

1. Бюджетний кодекс України Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-У1 // Відомості Верховної Ради України. - 2010.-№ 72-76. 234 с.
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254 к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 1-42. 56 с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2003.- № 2-5. 256 с.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-ІУ // Відомості Верховної Ради України.-2003.-№ 6-9. 278 с.
6. Про оплату праці: Закон України від 24 травня 1995 року № 108/95-Верховної Ради України // Законодавство України про працю: зб.нормат.-прав.актів.- Київ : Парламентське видавництво. - 2006.- С. 36-51.

Тихоненко В.С.

студентка 8 гр.

наук. кер. – старший викладач Степаник А.О.

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОЩАДНИХ (ДЕПОЗИТНИХ) СЕРТИФІКАТІВ, ЕМІТОВАНИХ БАНКОМ

Банківський сектор є основою розвитку вітчизняного фінансового ринку та відіграє ключову роль у структурі економіки. Однією з найголовніших функцій банківської системи є раціональний розподіл фінансових ресурсів шляхом акумулювання тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання і населення та спрямування їх у кредитно - інвестиційний процес. Забезпечення банківської діяльності необхідними обсягами депозитних коштів є одним з пріоритетних напрямів, що визначають стратегічні напрями розвитку як їхньої діяльності, так і економіки України загалом. На сучасному етапі банки впроваджують для своїх вкладників сучасний інструмент для збереження та примноження коштів – ощадний (депозитний) сертифікат.

Перш ніж перейти до визначення особливостей бухгалтерського обліку, необхідно з'ясувати сутність ощадних (депозитних) сертифікатів. У Цивільному кодексі України [5] зазначено, що ощадний (депозитний) сертифікат підтверджує суму вкладу, внесеного у банк, і права вкладника (володільця сертифіката) на одержання зі спливом встановленого строку суми вкладу та процентів, встановлених сертифікатом, у банку, який його видав.

Відповідно до Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [4] ощадний (депозитний) сертифікат – це цінний папір, який підтверджує суму вкладу, унесеного в банк, і права вкладника (власника сертифіката) на одержання зі спливом установленого строку суми вкладу та процентів, установлених сертифікатом, у банку, який його видав.

Основним законом, що регулює відносини, які виникають під час розміщення, обігу цінних паперів і провадження професійної діяльності на фондовому ринку, є Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” [1]. Цей закон також містить визначення “ощадний (депозитний) сертифікат”, яке аналогічне, як у вищезазначеному нормативно – правовому